

noget stærkere Efterspørgsel, hvilket igen kan bevirke, at Priserne gaar i Vejret. Men den Efterspørgsel og det Opkøb af Jord, som derigennem kan foregaa, er af saa ringe Betydning, at det vel i Teorien kan siges at være med til at drive Prisen op, men i Virkeligheden betyder saa lidt, at det ikke vil være mærkbart. Der vil saa maaske blive sagt: Ja, men du indrømmer dog altsaa, at der her er noget, der kan bidrage til at drive Jordprisen op. Ja, men Følgen deraf vil dog ikke nødvendigvis være, at Jordprisen vil stige; thi der er i de vedtagne Jordlove noget, der kommer til at drive Priserne ned. Vi ved, at der blandt de vedtagne Jordlove er en Lov om Lens og Stamhusenes Overgang til fri Ejendom, der stiller indtil 40 000 Tdr. Land til Udbud, hvorved der altsaa kommer forøget Tilbud af Jord. Vi ved ogsaa, at af Præstegaardsjorder, som heller ikke før har været ude i det aabne Marked, vil ligeledes 30 000—40 000 Tdr. Land blive stillet til Raadighed, hvilket ogsaa forøger Udbudet. Derved vil der komme en Tendens til en Synken af Jordpriserne. De, som nu maaske har Tilbøjelighed til at have en fiks Idé paa dette Omraade, kan ganske vist sige: Ja, men her har Lovgivningsmagten nu foretaget noget, som er med til at drive Priserne ned; derfor fordrer vi, at der fra Statsmagtens Side skal foretages Foranstaltninger, som kan neutralisere det Statsindgreb, som her er foretaget. Jeg skal nævne et andet Omraade, hvor vi ogsaa fra Statsmagtens Side ved Love er med til at drive Priserne ned. Vi ved, at det, som betinger vort Landbrugs høje Stilling og dermed ogsaa betinger Jordprisen, er det, at der i vort Land har kunnet foregaa en Omsætning af Raastoffer, af Foderstoffer og Korn, til forædlede Produkter, Smør, Flæsk og Æg. Det er givet, at en Udstykning af Jord vil medføre, at der vil blive en forøget Efterspørgsel efter Raastoffer og forøget Produktion af de forædlede Varer og derved bidrage til at gøre denne Produktion mindre lønnende. De, som gerne vilde have en fiks Idé, kunde saamænd akkurat lige saa godt rejse ud i Landet og fortælle, at her havde de nu fundet de vises Sten, her var det, som ene og alene afgjorde Landbrugets Stilling. Men jeg tror, at hvad enten vi ser paa Ekspropriation af Jord, eller vi ser paa det forøgede Udbud af Jord eller den forøgede Produktionskraft eller de Muligheder, som Landbruget derigennem faar, saa er det Momenter, der i det store

og hele ikke øver nogen afgørende Indflydelse i det praktiske Liv.

Derfor vil jeg anbefale, at vi her i dette høje Ting lader være med at tale om denne Ekspropriationsbestemmelse, for den har i Virkeligheden grumme ringe Betydning. Jeg har selvfølgelig ikke i mindste Maade Haab om, at jeg skulde faa de ærede Medlemmer, som nu en Gang vil tale om dette Spørgsmaal, til at afholde sig derfra, men jeg vil blot gøre opmærksom paa, at de ikke her er konsekvente i deres Stilling. Thi Konsekvensen af en saadan Stilling vil jo uden Tvivl være, at man enten skulde sige til Staten, at den maa ingen som helst Ting have med at gøre, eller ogsaa skulde Staten, hver Gang den foretager et Indgreb, Opkøb af en eller anden Art, ekspropriere disse Varer, for ikke derigennem at komme til at forøge Efterspørgselen og derved drive Prisen op. Lad os tage et lille Eksempel fra disse Jordbrug. Lad os tænke os, at vi skal — og det skal vi — have opført mange flere Bygninger. Der bliver da forøget Efterspørgsel efter Arbejdskraft, og dermed vil der blive en Tendens til at sætte Arbejdslønnen op. Jeg har ikke hørt, at det ærede Medlem Hr. Olufson er gaaet ind for den Tanke, at Staten skulde ekspropriere Arbejdskraft til en lavere Løn end den, der gives i det aabne Marked; men saa er han jo ikke konsekvent, naar Arbejderne skal behandles paa anden Maade end de Folk, der sidder med Jord. Disse skal ikke have Dagens Pris, naar Staten køber op, der skal bruges andre Midler overfor dem, men Arbejderne skal have Dagens Pris, selv om Staten ved sin Efterspørgsel er med til at drive Prisen op. Lad os tænke os et andet Omraade. Ved Opførelsen af disse Bygninger bliver der ogsaa forøget Efterspørgsel efter Bygningsmaterialer. Der vil ogsaa der være et Moment, der virker til at drive Prisen op. Jeg har heller ikke hørt, at de ærede Medlemmer, som har arbejdet saa stærkt for Ekspropriation, vil være med til at ekspropriere Bygningsmaterialer. Nej, Efterspørgselen og den deraf følgende Prisstigning maa de paagældende gerne indkassere. Vi kan nævne et tredie Eksempel. Ved Oprettelsen af nævnte Husmandsbrug skal der bruges en Masse Penge. Det er givet, at naar Staten laaner Penge, bidrager den til at øge Efterspørgselen efter Kapital og dermed til at drive Kapitalrenten op. Jeg har heller ikke hørt, at de ærede Medlemmer, der gaar saa stærkt ind for